

نکته‌هایی از معارف حسینی

دکتر محمد حسین مردانی نوکنده

در کتاب *ابصار العین فی انصار الحسین*، نکاتی در مورد عاشورا و پیرامون آن آمده است که به سبب اهمیت، مواردی از آنها را بیان می‌کنیم.

مردان قبیله بنی اسد، بدن‌های مطهر شهدای کربلا را به خاک سپردند

زمانی که ابن سعد، مردگان خود را به خاک سپرد و دستور حمل سرهای مطهر و اسیران را به کوفه صادر کرد، گروهی از قبیله بنی اسد، به نزد شهدای بی سرو به خاک و خون افتاده آمدند و امام حسین علیه السلام را به خاک سپردند و فرزندش علی اکبر را نیز در پایین پای شریف آن حضرت و ابوالفضل علیه السلام را مقداری دورتر، در همان جایی که به شهادت رسیده بود، دفن کردند و دیگر شهدا را دسته جمعی به خاک سپردند.

اموردنیایی نمی‌تواند مانع از این باشد که ائمه معصومین علیهم السلام نتوانند به وظایف خود برسند، به همین سبب، آن گروه از قبیله بنی اسد می‌گویند، وقتی مشغول به نماز و کفن و دفن شهداء شدیم، سواری با روی پوشیده، به نزد ما آمد و کارهای مربوط به دفن را انجام داد و به جزدفن سیدالشهداء و ابوالفضل عباس علیه السلام، در دفن دیگر شهداء از ما کمک خواست و آن شخص به طور قطع امام سجاد علیه السلام بوده است.

سرهایی که بعد از شهادت، از بدن جدا شدند

تمام شهدایی که در رکاب امام حسین علیه السلام به شهادت رسیدند، به دستور ابن سعد،

سرهایشان از بدنشان جدا شد مگر سردوشهید: یکی نوزاد شیرخوار، حضرت علی اصغر که بعد از شهادتش، توسط امام حسین علیه السلام با قبری که به وسیله شمشیر حفر کرده بود، دفن شد و دیگری سر حربن یزید ریاحی که قبیلہ بنی تمیم مانع از قطع شدن سر او شدند و بدن او را بعد از شهادت، از آن منطقه دور کردند، همان گونه که امروزه قبر حربن یزید ریاحی چندین کیلومتر از حرم مطهر امام حسین علیه السلام فاصله دارد. همچنین دشمنان اهل بیت علیهم السلام، سر مسلم بن عقیل و هانی بن عروه را هم که قبل از عاشورا به شهادت رسیده بودند، به شام نزد یزید فرستادند.

کسانی که داوطلبانه به سپاه امام علیه السلام پیوستند

تعدادی از یاران امام حسین علیه السلام از ابتدا قصد پیوستن به آن حضرت را نداشتند و در بین راه یا در همان کربلا به ایشان پیوستند. عده ای از آن یاران، بدون خانواده از سپاه دشمن به لشکر امام علیه السلام ملحق شدند ولی سه نفر از ایشان، جنادة بن حارث سلمانی، عبدالله بن عمیر کلبی و مسلم بن عوسجه به همراه خانواده خود به لشکر امام حسین علیه السلام پیوستند.

اصحاب پیامبر صلی الله علیه و آله که در رکاب امام حسین علیه السلام به شهادت رسیدند

در روز عاشورا پنج نفر از صحابه رسول خدا صلی الله علیه و آله، انس بن حارث کاهلی، حبیب بن مظاهر اسدی، مسلم بن عوسجه اسدی، هانی بن عروه مرادی (که قبل از عاشورا و در راه دفاع از امام حسین علیه السلام به شهادت رسید) و عبدالله بن بقطر حمیری نیز در رکاب سیدالشهداء علیه السلام بودند و همگی به فیض شهادت نایل آمدند.

غلامانی که در روز عاشورا شهید شدند

در واقعه عاشورا، پانزده غلام حضور داشتند که همگی در رکاب امام حسین علیه السلام شهید شدند. اسامی این غلامان عبارتند از: نصر و سعد دو غلام امام علی علیه السلام، منجج، غلام امام حسن علیه السلام، اسلم و قارب، غلامان امام حسین علیه السلام حارث غلام حمزه، جون غلام ابوذر،

رافع غلام مسلم ازدی، سعد غلام عمر صیداوی، سالم غلام بنی مدینه، سالم غلام عامر عبدی، شوذب غلام شاکر، شیبیب غلام حارث جابری، واضح غلام حارث سلمانی و سلیمان که غلام امام حسین علیه السلام بود و در بصره به شهادت رسید.

کسانی که روز عاشورا بعد از امام حسین علیه السلام به شهادت رسیدند

چهار نفر از شهدای کربلا، بعد از آن حضرت به شهادت رسیدند:

۱) سوید بن ابی مطلق که به واسطه ضربه‌ای که بر او وارد شده بود، بیهوش افتاد و زمانی که به هوش آمد، متوجه شد که امام علیه السلام، به شهادت رسیده است و به طرف دشمن حمله کرد و شهید شد. ۲ و ۳) سعد بن حارث و برادرش ابوالحتوف بن حارث نیز در کنار امام علیه السلام بودند تا این که آن حضرت به شهادت رسید و زمانی که صدای ناله زنان و کودکان را شنیدند، به جنگ رفتند و به شهادت رسیدند. ۴) محمد بن ابی سعید بن عقیل که در کربلا هفت سال داشت و پس از شهادت امام حسین علیه السلام در حالی که گشواره به گوش داشت و از ترس، به این سو و آن سونگاه می‌کرد، چوبه خیمه را بدست گرفت و در پیش مادرش به سوی دشمن شتافت و توسط هانی بن ثابت به شهادت رسید.

کسانی که بر اثر جراحات وارده در جنگ عاشورا، پس از آن واقعه شهید شدند

دو نفر از یاران امام حسین علیه السلام که در جنگ عاشورا زخم زیادی برداشتند به طوری که بر اثر همان جراحات وارده، از دنیا رفتند. یکی از ایشان، سوار بن منعم نهمی که اسیر شد و بعد از شش ماه بر اثر همان زخم‌ها، به شهادت رسید و دیگری موقّع بن ثمامه صیداوی که اسیر و به منطقه‌ای به نام «زاره» تبعید شد و یک سال بعد، از دنیا رفت.

کسانی که در عاشورا، به همراه پدرشان شهید شدند

هفت نفر در کربلا به شهادت رسیدند، در حالی که پدرانشان نیز در آنجا حاضر بوده و به فیض شهادت نائل آمدند.

آن هفت نفر عبارتند از علی بن الحسین (علی اکبر)، علی اصغر، عمر بن جناده، عبدالله بن یزید، عبیدالله بن یزید، عائذ بن مجمّع و عبدالرحمن بن مسعود. عبدالله و محمد، فرزندان مسلم بن عقیل نیز در کربلا شهید شدند در حالی که پدرشان پیشتر در کوفه به شهادت رسیده بود. عمار بن حسان طائی نیز در کربلا در رکاب امام حسین علیه السلام به شهادت رسید، در حالی که پدرش در جنگ صفین در رکاب امام علی علیه السلام به درجه رفیع شهادت رسیده بود.

برادرانی که در روز عاشورا شهید شدند

حضرت ابوالفضل، عثمان، جعفر، ابوبکر و عبدالله به همراه حضرت امام حسین علیه السلام شش برادر از بنی هاشم بودند. البته از برادران بنی هاشم، غیر از آنها نیز بودند: ابوبکر، قاسم و عبدالله از فرزندان امام حسن مجتبی علیه السلام مسلم، عبدالرحمن و جعفر از فرزندان عقیل بن ابی طالب، علی اکبر و علی اصغر از فرزندان امام حسین علیه السلام. از غیر بنی هاشم نیز قاسط، کردوس و مقسط که از فرزندان زهیر تغلبی برادرانی بودند که در کربلا حضور داشتند. ابراهیم و محمد نیز دو برادر بودند که فرزندان مسلم بن عقیل نامیده می شدند و به این افراد عون و محمد را نیز می توان اضافه کرد که دو فرزند عبدالله بن جعفر طیار بودند. عبدالله و عبیدالله که فرزندان یزید عبدی بودند نیز در روز عاشورا شهید شدند. عبدالله و عبدالرحمن فرزندان عروه غفاری؛ نعمان و حلاس فرزندان عمرو راسبی؛ سعد و ابوالحتوف فرزندان حارث انصاری و مالک و سیف جابری دو برادر از طرف مادری بودند که همگی در روز عاشورا شهید شدند.

کسانی که در کربلا شهید شدند و مادرشان در خیمه بود

نه نفر در کربلا به شهادت رسیدند به طوری که مادرشان در خیمه ها حضور داشتند.
 اول: علی اصغر، که مادرش رباب، همسر امام حسین علیه السلام بود.
 دوم: عون بن عبدالله بن جعفر طیار که مادرش زینب کبری علیه السلام بود.
 سوم: قاسم بن حسن علیه السلام که مادرش رمله در خیمه بود.

چهارم: عبدالله بن حسن علیه السلام که مادرش دختر شلیل بجلیه بود.
پنجم: عبدالله بن مسلم که مادرش رقیه دختر امام علی علیه السلام بود و در خیمه حضور داشت.

ششم: محمد بن ابی سعید بن عقیل که خردسالی هفت ساله بود و مادرش هم در کربلا حضور داشت.

هفتم: عمر بن جناده که مادرش به او دستور داد، برای یاری امام حسین علیه السلام بجنگد.

هشتم: مادر عبدالله کلبی که در آن واقعه حضور داشت.

نهم: علی بن الحسین علیه السلام (علی اکبر) که مادرش لیلا در خیمه حاضر بود.

